

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

20 Ekim 2026

Sayı : 30824082-610 - 17072455
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KEMAL
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN İBRAHİM AKIN'IN
TBMM 7/45553 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

7/45553
GK 175

SORULAR

İzmir'in Aliağa ilçesinde faaliyet gösteren gemi söküm tesislerinin deniz yönünde genişletilmesini öngören "Gemi Söküm ve Gemi Geri Dönüşümü Faaliyeti Alan Artışı" projesi hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci başlatılmıştır. Proje kapsamında yaklaşık 58,85 hektarlık alanda faaliyet gösteren gemi söküm tesislerinin kullanım alanlarının genişletilmesi planlanmaktadır.

Ancak proje süreciyle ilgili çeşitli hukuki ve teknik tartışmalar gündeme gelmiştir. Proje sahibi olarak gösterilen Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği'nin (GEMİSANDER) ilgili mevzuat kapsamında böyle bir projenin sahibi olup olamayacağı yönünde ciddi hukuki itirazlar bulunmaktadır. Bunun yanında Aliağa gemi söküm bölgesinde yıllardır devam eden hava, su ve toprak kirliliği ile işçi sağlığı ve iş güvenliği sorunları kamuoyunda geniş şekilde tartışılmaktadır.

Özellikle gemi söküm faaliyetlerinin kapalı havuz sistemleri yerine doğrudan kıyıda yürütülmesi nedeniyle ağır metal, asbest ve çeşitli tehlikeli atıkların çevreye yayılabildiği yönünde çok sayıda bilimsel çalışma ve rapor bulunmaktadır. Bölgenin mevcut kirlilik yükü dikkate alındığında faaliyet alanlarının daha da genişletilmesinin çevresel etkilerinin ayrıntılı biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

- 1- Aliağa'da planlanan "Gemi Söküm ve Gemi Geri Dönüşümü Faaliyeti Alan Artışı" projesinin sahibi olarak GEMİSANDER'in gösterilmesinin hukuki dayanağı nedir?
- 2- ÇED Yönetmeliğinin yürürlüğe girdiği tarihten önce faaliyete geçmiş olduğundan Aliağa Gemi Söküm Tesisleri, şimdiye kadar ÇED'den muaf tutulmuştur. ÇED Yönetmeliğinin yürürlüğe girdiği tarih olan 07.02.1993 tarihinden bu yana bu tesislerin kapasitesinde hiç artış olmuş mudur? Bakanlığınız bu konuda şimdiye kadar denetim yapmış mıdır? Yapmışsa sonuçları nelerdir?
- 3- ÇED mevzuatı kapsamında bir derneğin proje sahibi olarak başvuruda bulunabilmesine ilişkin Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
- 4- GEMİSANDER'in söz konusu proje kapsamında faaliyet yürütmeye yetkili olduğuna ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış herhangi bir hukuki inceleme bulunmakta mıdır?
- 5- Aliağa gemi söküm bölgesinde faaliyet gösteren işletmelerin her biri için ayrı ayrı çevresel etki değerlendirmeleri yapılmış mıdır?
- 6- Bakanlığınız son 10 yıl içerisinde Aliağa gemi söküm bölgesinde hava, su ve toprak kirliliğine ilişkin kaç denetim gerçekleştirmiştir? Bu denetimler sonucunda kaç işletmeye idari yaptırım uygulanmıştır? Uygulanan yaptırımların toplam tutarı ne

kadardır?

- 7- Bakanlığınızın elinde bölgede yaşayan yurttaşlar ile gemi söküm işçilerinin sağlık durumlarına ilişkin herhangi bir etki analizi veya epidemiyolojik çalışma bulunmakta mıdır?
- 8- Aliğa gemi söküm bölgesinde faaliyet gösteren işletmelerin Avrupa Birliği gemi geri dönüşüm standartlarına uyum düzeyi nedir?
- 9- Avrupa ülkelerinde yaygın olarak kullanılan kapalı havuz (dry dock) sistemleri yerine Aliğa'da kıyıda söküm yönteminin sürdürülmesinin gerekçesi nedir?
- 10- Kasım ayında Antalya'da toplanacak olan COP31'in ev sahibi olarak T.C. Hükümeti'nin sunacağı birinci önceliğin "Sıfır Atık" olacağı anlaşılmaktadır. Ciddi anlamda çevre kirliliğine yol açan ve çalışanların iş güvenliği ve sağlığını tehdit eden Aliğa Gemi Söküm tesislerinde "sıfır atık" ilkesi nasıl hayata geçirilecektir?

CEVAPLAR

Söz konusu tesisin 19.02.2025 tarihinde sunulan Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) başvuru dosyasında Sıfır Atık Planı'nın yer aldığı ve söz konusu planda 12.07.2019 tarih ve 30829 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliği ve ilgili hükümlerine uyulacağının taahhüt edildiği tespit edilmiştir.

10.04.2026 tarihinde Bakanlığımıza e-ÇED sistemi üzerinden yapılan başvuruya istinaden 23.06.2026 tarihinde İzmir İli'nin Aliğa İlçesi'nde Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu projenin ÇED süreci Bakanlığımızda devam etmekte olup, soru önergesinde yer alan ve diğer bütün hususlar ÇED süreci içerisinde İnceleme Değerlendirme (İDK) komisyonunca değerlendirilecektir.

Çevre Denetimi Yönetmeliği çerçevesinde tesis veya faaliyetlerin 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatlar kapsamında çevre denetimleri gerçekleştirilmekte olup, ÇED Yönetmeliği'nin Muafiyet Hakkı Olan Projeler başlıklı Geçici Madde 2 hükmü kapsamında proses, alan, kapasite ve faaliyet konusuna bakılmaksızın Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce üretim ve/veya işletmeye başladığı projeler bu Yönetmelik hükümlerinden muaf tutulmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından gemi sökümü yapılan işletmeler de dahil olmak üzere 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatı'nda belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelere ise, söz konusu Kanun'un 15'inci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak faaliyet durdurma işlemi uygulanmaktadır.